

låneandelen til en særlig sum, således at opdelingsforholdet for de områder, der er såvel stipendie- som låntagende, bliver 2:1.

Den hidtidige bevilling til tilskud til gymnasieelever til dækning af rejse- og opholdsudgifter foreslås fremdeles stillet til rådighed som en særlig sum, men man foreslår, at der gives bevillingen en sådan størrelse, at der samtidig — foreløbig forsøgs-mæssigt — heraf bliver mulighed for at yde nogen egentlig stipendiehjælp til særlig trængende gymnasieelever, der anses for egnede til gennemførelse af gymnasiuddannelsen.

Det er således hensigten at sætte Ungdommens uddannelsesfond i stand til at virkeliggøre det formål, at ingen af økonomiske grunde behøver at afstå fra at påbegynde eller gennemføre en videregående uddannelse, hvortil han er egnet, ved offentligt anerkendte læreanstalter, seminarier og fagskoler.

Til § 1.

1. Forhøjelse af bevillingen til stipendier og studielån.

Den af forslaget omfattede kreds af elevgrupper undergår i forhold til den hidtidige lovgivning ingen ændringer.

Grundlaget for de af udvalget foretagne beregninger kan anvendes direkte på de højere læreanstalters elevmateriale, som ved den senest af uddannelsesfonden foretagne registrering i oktober 1960 var steget til i alt 16 688. Det samlede elevtal under fonden på nævnte tidspunkt omfattede yderligere 19 072, for hvilke en tilsvarende ajourført behovsopgørelse ikke foreligger og ikke kan tilvejebringes uden længere tids undersøgelser.

De til grund for nærværende lovforslag liggende beregninger, bortset fra de højere læreanstalter, er derfor foretaget efter erfaringsmateriale, der er stillet til rådighed af fondens bestyrelse. Det er således fundet velmotiveret direkte at benytte udvalgets beregningsgrundlag ved en behovsopgørelse for uddannelser, der har en varighed svarende til uddannelsesområder, der er omfattet af udvalgsarbejdet. For de kortvarigere uddannelser er støttebehovet anslået på grundlag af stipendienævnenes beregninger og de fra fonden ydede støttebeløb.

Behovet hos den gruppe, for hvilken udvalgets behovsberegninger er fundet direkte anvendelige, er herefter med de nuværende elevtal afrundet opgjort til 48,5 mill. kr., heraf ca. 33 mill. kr. til studerende ved de højere læreanstalter; og man anslår, at en forhøjelse til ca. 2½ mill. kr. for de kortvarigere uddannelser vil være tilstrækkelig. Seminarieleverne er ikke stipendietagende i fonden, idet deres stipendiebehov dækkes af særlige finanslovbevillinger. Der

påregnes et lånebehov for denne gruppes vedkommende, der næppe overstiger 4 mill. kr., jfr. forslagens § 1, stk. 2.

Det er herved som rent vejledende kriterium forudsat, at studerende, hvis forældre (forsørgere) har en ansat indkomst på 15 000 kr. eller derunder, bør opnå fuld direkte støtte, og at forældrebidraget andrager ca. 50 pct. af den overskydende indkomst. Dette vejledende beregningsgrundlag motiverede for studentertallet på undersøgelsens tidspunkt (1959) en støttebevilling for de højere læreanstalter på ca. 23 mill. kr.

For at undgå unødigt dobbeltadministration foreslås det, at en række på finansloven opførte bevillinger til elevunderstøttelser, som fordeles efter principper svarende til uddannelsesfondens, udgår af finansloven. Af praktiske grunde kan denne finanslovændring først gennemføres fra 1. april 1962, hvorfor man ved uddelingen i 1961-1962 af fondens midler vil afkorte uddelingssummen med et beløb svarende til disse elevunderstøttelser, der andrager i alt ca. 1,7 mill. kr. Det bemærkes, at udvalget ved sin behovsopgørelse er gået ud fra, at de enkelte statsunderstøttelsesbevillinger til studerende inddrages under uddannelsesfonden.

Der har hidtil i fondens praksis været forudsat dansk indfødsret, men det bør nu ikke være udelukket efter konkrete overvejelser administrativt at indgå på gensidighedsordninger, som det f. eks. overvejes mellem de nordiske lande.

2. Forhøjelse af tilskudssummen til elever, der forbereder sig til studentereksamen.

Efter at der ved loven af 1958 som en forsøgsordning blev stillet ½ mill. kr. til rådighed til rejse- og opholdsstipendier til elever, der forbereder sig til studentereksamen, blev dette beløb ved lovrevisjonen i 1960, efter at man i den forløbne tid havde konstateret ordningens værdi og dannet sig et skøn over behovet for disse stipendier, forhøjet til indtil 1 mill. kr. Der skønnes nu at være behov for en yderligere udbygning af denne ordning.

For skoleåret 1960-61 androg det ved ansøgninger dokumenterede behov i alt ca. 1 350 000 kr., og samtlige stipendier måtte derfor for dette skoleår reduceres med ca. 26 pct. Allerede dette forhold begrundes således en væsentlig forhøjelse af disse stipendiebeløb.

Hertil kommer, at man ikke mener at burde opretholde den begrænsning, at stipendierne kun tildeles elever, som på grund af afstanden fra deres hjem til gymnasieskole eller studenterkursus må tage ophold uden for hjemmet eller dagligt foretage